

ČESKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Langáška, soudkyně Dity Řepkové a soudce zpravodaje Jana Wintra o ústavní stížnosti **1. E. K.**, t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Karviná, zastoupeného Mgr. et. Mgr. Janem Fraňkem, advokátem se sídlem Jana Opletala 644/8, Poděbrady proti usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. října 2024 č. j. 11 Tdo 92/2024-14464, rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 17. června 2021 č. j. 11 To 45/2020-12695 a rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. ledna 2020 sp. zn. 41 T 4/2018, a **2. O. B.**, zastoupeného doc. JUDr. Eduardem Brunou, Ph.D., advokátem se sídlem Sokolovská 37/24, Praha 8, proti výroku I usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. října 2024 č. j. 11 Tdo 92/2024-14464 a výroku I rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 17. června 2021 č. j. 11 To 45/2020-12695, spojené s návrhem na zrušení ustanovení § 30 odst. 2 věty druhé zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), za účasti **Nejvyššího soudu a Vrchního soudu v Praze** jako účastníků řízení a **Nejvyššího státního zastupitelství, Vrchního státního zastupitelství v Praze a Městského státního zastupitelství v Praze** jako vedlejších účastníků řízení, takto:

- I. Výrokem I usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2024 č. j. 11 Tdo 92/2024-14464 a výrokem I rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 6. 2021 č. j. 11 To 45/2020-12695 bylo porušeno základní právo prvního stěžovatele podle čl. 36 odst. 1 a čl. 39 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Shora uvedené výroky napadených rozhodnutí se proto ve vztahu k prvnímu stěžovateli ruší.**
- III. Ve zbytku se ústavní stížnost prvního stěžovatele odmítá.**
- IV. Ústavní stížnost druhého stěžovatele a návrh s ní spojený se odmítají.**

O d ů v o d n ě n í

I.

Stručné shrnutí podstaty nálezu a napadených rozhodnutí

1. Ústavní soud se v tomto nálezu zabývá především ústavněprávními požadavky kladenými na prokazování úmyslu pachatele spáchat trestný čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech.

2. Oba stěžovatelé byli napadenými rozhodnutími spolu s dalšími obviněnými uznáni vinnými ze spáchání zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy. Městský soud nejprve jednání obou stěžovatelů kvalifikoval podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. c), odst. 3 písm. b), odst. 4 písm. c) trestního zákoníku, Vrchní soud v Praze následně rozsudek městského soudu zrušil a sám rozhodl tak, že vypustil kvalifikaci podle odst. 3 písm. b) citovaného ustanovení.

3. První stěžovatel podle napadených rozhodnutí marihuanu převážel a na pokyn druhého stěžovatele distribuoval předem určeným odběratelům, a to nejméně jednomu dalšímu odsouzenému, a současně prováděl činnosti spojené se zřízením a vybavením pěstíren a následným pěstováním. Druhý stěžovatel jako organizátor trestné činnosti zejména zajišťoval nemovitosti, v nichž byly následně na základě jeho pokynů a za jeho finanční podpory zřizovány a provozovány pěstírny konopí, řídil předávky marihuany včetně dodávek do zahraničí, přijímal peníze za prodej atd. Oba byli dle napadených rozhodnutí přinejmenším srozuměni s tím, že marihuana bude vyvážena i do zahraničí, čímž naplnili kvalifikovanou skutkovou podstatu spáchání trestného činu ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech ve smyslu § 283 odst. 4 písm. c) trestního zákoníku. Prvnímu stěžovateli uložily soudy trest odnětí svobody v trvání 10 let, druhému stěžovateli v trvání 12 let (a oběma dále trest propadnutí náhradní hodnoty).

4. Ústavní soud nepovažuje za účelné na tomto místě podrobněji znovu kompletně rekapitulovat napadená rozhodnutí, čítající přes 300 stran, jejichž obsah je ostatně oběma stěžovatelům dobře znám. Ústavní soud proto rovnou přejde k argumentaci stěžovatelů a právě v jejím světle se následně bude věnovat obsahu napadených rozhodnutí, resp. jejich ústavnosti.

II.

Argumentace stěžovatelů

5. První stěžovatel napadá všechna tři rozhodnutí trestních soudů. Zaměřuje se však pouze na jeden aspekt posuzované věci; uvádí, že nehodlá zpochybňovat své zapojení do trestné činnosti, ani existenci organizované skupiny, ale nesouhlasí s tím, že by u něj existoval úmysl tuto trestnou činnost spáchat ve spojení s organizovanou skupinou působící *ve více státech* [§ 283 odst. 4 písm. c) trestního řádu]. Stěžovatel tedy tvrdí, že v rozporu s čl. 39 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) nebylo prokázáno jeho zavinění ve vztahu k této okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby. Stěžovatel odkazuje na relevantní pasáže napadených rozhodnutí (bod 284 rozsudku městského soudu, bod 232 rozsudku vrchního soudu a bod 137 usnesení Nejvyššího soudu), z nichž podle něj neplyne ani nepřímý úmysl. Jediné, co bylo v trestním řízení stěžovateli prokázáno, je skutečnost, že přebíral platby v eurech. Stěžovatel však tvrdí, že i v domácím platebním styku je možné, resp. běžné používat měnu

euro. Trestní soudy podle stěžovatele fakticky vytvořily nepřipustnou notorietu, že každá platba v eurech zakládá nepřímý úmysl páčání trestné činnosti ve více státech. Takový závěr je podle stěžovatele v rozporu s čl. 36 odst. 1, čl. 39 a čl. 40 odst. 2 Listiny.

6. Druhý stěžovatel napadá pouze usnesení Nejvyššího soudu a rozsudek Vrchního soudu v Praze (a to ve výrocích, které se ho týkají). Tak jako již v samotném trestním řízení vznáší druhý stěžovatel zejména širokou škálu námitek procesního charakteru. Vzhledem k tomu, že konkrétní obsah těchto námitek byl opakovaně podrobně shrnut v napadených rozhodnutích (srov. např. body 10–36 usnesení Nejvyššího soudu), Ústavní soud nyní pouze uvede, jaké okruhy námitek druhý stěžovatel uplatnil i v nynějším řízení před Ústavním soudem.

7. Ve věci rozhodoval podle stěžovatele nesprávně složený senát vrchního soudu, jehož členem byl soudce, který vydal povolení k použití agenta – tento soudce ale měl být vyloučen za analogického použití § 30 odst. 2 trestního řádu. Stěžovatel v této souvislosti navrhuje zrušení věty druhé citovaného ustanovení, jelikož neobsahuje jako důvod pro vyloučení soudce tu skutečnost, že daný soudce v přípravném řízení povolil použití agenta. Za protiústavní považuje stěžovatel také to, že povolení k použití agenta ve zde posuzované věci nebylo součástí trestního spisu; zákonnost činnosti agenta je tak dovozována pouze z vyjádření soudce založeného ve spisu, v němž potvrdil, že rozhodnutí o povolení vydal. Dále stěžovatel tvrdí neústavnost důkazů odposlechem a záznamem telekomunikačního provozu (dále jen jako „odposlech“), a to hned ve čtyřech rovinách. Za prvé, nebyla splněna podmínka subsidiarity použití tohoto úkonu. Za druhé, odůvodnění neodkladnosti a neopakovatelnosti ve smyslu § 160 odst. 4 trestního řádu je nedostatečné. Za třetí, ani celková doba trvání odposlechu nebyla řádně odůvodněna. A konečně za čtvrté, trestní soudy porušily právo stěžovatele vyjádřit se k odposlechům tím, že v hlavním líčení všechny nepřehrály. Stěžovatel rovněž namítá extrémní rozpor mezi provedenými důkazy a skutkovými závěry soudů, což ilustruje např. na tom, že soudy nepřipustně presumovaly, že obsahem určitých krabic, o kterých se stěžovatel zmiňoval v odposleších, byla skutečně marihuana. Soudy také opomenuly některé důkazy, zejména navržený výsledek jednoho svědka a několika znalců. Vrchní soud se rovněž nezabýval zaviněním, ani neprokázal postavení stěžovatele jako organizátora trestné činnosti. Obdobně soudy neprokázaly, že trestná činnost byla páčána ve více státech. Závěrem stěžovatel tvrdí, že soudy nezohlednily všechna zákonná kritéria pro uložení trestu odnětí svobody, který stěžovatel považuje za nepřiměřený. Všechny tyto vady stěžovatel zasazuje do kontextu tvrzeného porušení základních práv; uvádí celou řadu ustanovení Listiny, nálezů Ústavního soudu, jakož i principů trestního řízení, které měly trestní soudy porušit či nevzít v potaz.

8. Druhý stěžovatel následně ústavní stížnost doplnil o další argumentaci. Zejména rozvádí námitky týkající se nesprávného složení senátu vrchního soudu. Trestní řád v § 30 odst. 2 výslovně nezahrnuje rozhodování o nasazení agenta jako důvod vyloučení soudce. Takovou mezeru v zákoně je však ve světle práva na soudní ochranu a judikatury Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) nutno interpretovat ústavně konformně, anebo toto ustanovení zrušit. K tomu stěžovatel odkazuje na judikaturu ESLP a Ústavního soudu, týkající se především nestrannosti soudu. Stěžovatel rovněž dále rozvíjí již dříve uplatněnou argumentaci, týkající se rozhodnutí o nasazení policejního agenta a jeho založení do trestního spisu. Pouhé vyjádření soudce o tom, že povolil nasazení policejního agenta, není přezkoumatelné. Nakonec stěžovatel tvrdí, že soudy excesivně vyvodily naplnění zvlášť přitěžující okolnosti spočívající ve spáchání činu „ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech“ pouze z toho, že platba za drogu probíhala v měně euro. Ve stěžovatelově věci soudy neprokázaly žádný konkrétní přeshraniční prvek, který by odpovídal kritériím uvedeným v Úmluvě OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu. V dalších

dvou částech doplnění ústavní stížnosti již stěžovatel v zásadě jen rekapituluje dříve uvedené námitky týkající se neodkladnosti a neopakovatelnosti úkonu a „excesivní nepřiměřenosti uloženého trestu odnětí svobody“, a proto je Ústavní soud na tomto místě již znovu neshrnuje.

III. Spojení věcí

9. Obě ústavní stížnosti, vedené původně pod sp. zn. I. ÚS 931/25 a III. ÚS 936/25, Ústavní soud spojil usnesením ze dne 4. 6. 2025 ke společnému řízení vedenému pod sp. zn. I. ÚS 931/25.

IV. Procesní předpoklady řízení

10. Veškeré procesní předpoklady řízení jsou splněny vyjma části ústavní stížnosti prvního stěžovatele. Ten, jak bylo výše uvedeno, napadá všechna tři rozhodnutí trestních soudů v celém rozsahu. V části, ve které stěžovatel napadá výrok II usnesení Nejvyššího soudu, kterým bylo odmítnuto dovolání tří dalších obviněných, a výrok II rozsudku Vrchního soudu v Praze (str. 21 rozsudku), kterým bylo zamítnuto odvolání státní zástupkyně podané v neprospěch dvou dalších obviněných, je však ústavní stížnost podána někým zjevně neoprávněným [§ 43 odst. 1 písm. c) zákona o Ústavním soudu]. Oba tyto výroky se totiž stěžovatele netýkají, a proto nemohou nijak zasáhnout do jeho základních práv.

11. Dále, v části, v níž první stěžovatel napadá rozsudek městského soudu, není Ústavní soud k projednání ústavní stížnosti příslušný [§ 43 odst. 1 písm. d) zákona o Ústavním soudu], neboť vrchní soud rozsudek městského soudu zrušil a znovu sám rozhodl. Ústavní soud nemůže přezkoumávat a rušit rozhodnutí, které bylo následně zrušeno a nahrazeno rozhodnutím soudu odvolacího.

12. V případě druhého stěžovatele byly procesní předpoklady řízení bez výjimek splněny.

V. Ústavní stížnost prvního stěžovatele

V.1 Vyjádření účastníků a vedlejších účastníků řízení

13. Ústavní soud zaslal ústavní stížnost prvního stěžovatele k vyjádření účastníkům a vedlejším účastníkům řízení.

14. Nejvyšší soud ve vyjádření uvedl, že své závěry v napadeném usnesení řádně odůvodnil. Stěžovatel v ústavní stížnosti opakuje námitky, se kterými se již soudy vypořádaly. S ohledem na to Nejvyšší soud plně odkazuje na napadené usnesení. Navrhuje, aby Ústavní soud odmítl ústavní stížnost jako zjevně neopodstatněnou.

15. Také Vrchní soud v Praze odkázal v zájmu stručnosti na odůvodnění napadeného rozsudku, zejména na body 231, 232, 306, 307 a 308.

16. Nejvyšší státní zastupitelství ani Vrchní státní zastupitelství v Praze se k ústavní stížnosti nevyjádřila.

17. Stěžovatel zaslal Ústavnímu soudu repliku k vyjádření Nejvyššího soudu a vrchního soudu. Uvedl především, že při použití absurdní logiky, kterou trestní soudy v napadených rozhodnutích prezentují, by např. každý, kdo činí transakci ve virtuální měně, byl minimálně srozuměn s tím, že tím může financovat teroristickou organizaci, protože je známým faktem, že k tomuto účelu bývají virtuální měny používány. Stěžovatel nadále setrvává na tom, že nebyl prokázán jeho úmysl.

V.2 Posouzení ústavní stížnosti prvního stěžovatele

18. Ústavní soud v rámci posouzení ústavní stížnosti prvního stěžovatele nejprve vymezí, jak judikatura trestních soudů vykládá spáchání trestného činu (konkrétně trestného činu podle § 283 trestního zákoníku) ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech. Následně Ústavní soud shrne, jaké jsou ústavněprávní požadavky kladené na prokázání zavinění ve vztahu k této okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, a uvede, z jakých důvodů v případě prvního stěžovatele nebyly splněny.

V.2.a Spáchání trestného činu ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech

19. Organizovanou skupinou se rozumí sdružení nejméně tří trestně odpovědných osob, ve kterém je provedena určitá dělba úkolů mezi jednotlivé členy sdružení a jehož činnost se v důsledku toho vyznačuje plánovitostí a koordinovaností, což zvyšuje pravděpodobnost úspěšného provedení trestného činu a tím i jeho škodlivost a závažnost (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 504/2015 či 11 Tdo 1044/2021).

20. Ještě závažnější okolností je spáchání činu *ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech*. Tuto kvalifikovanou skutkovou podstatu lze nalézt hned u několika trestných činů (např. § 164 až § 169, § 240, § 265 či § 299 trestního zákoníku). Konkrétně v případě trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy stanoví trestní zákoník pro tuto kvalifikovanou skutkovou podstatu trest odnětí svobody v rozmezí deseti až osmnácti let nebo propadnutí majetku [§ 283 odst. 4 písm. c) trestního zákoníku]. Oproti tomu, spáchá-li pachatel čin pouze jako člen organizované skupiny bez přeshraničního rozměru, zákon stanoví výrazně nižší sazbu odnětí svobody, a to v rozmezí dvou až deseti let. V základní skutkové podstatě je pak pachatel potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem.

21. Již z toho je patrné, že smyslem existence kvalifikované skutkové podstaty spáchání trestného činu ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech je postihování závažné, koordinované, rozsáhlé a s ohledem na její mezinárodní charakter také obtížně stíhatelné kriminality, která se vyznačuje např. pravidelným přeshraničním kontaktem kurýrů, častým využíváním mezinárodní přepravy, mezinárodního platebního styku, distribucí zboží a peněz přes státní hranice, mezinárodní dělbou činnosti, rafinovanými způsoby páčání ve více zemích atp. (nález sp. zn. III. ÚS 1481/09). Právě proto se zákonodárce rozhodl tuto trestnou činnost postihovat natolik vysokými sazbami odnětí svobody. Pro srovnání, za trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, spáchaný ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech, je stanovena sazba

odnětí svobody v totožném rozmezí jako u trestného činu vraždy podle § 140 odst. 1 trestního zákoníku.

22. Navzdory vysoké závažnosti a přísnému trestání osob zapojených do organizovaných skupin působících ve více státech, podřazuje judikatura trestních soudů pod tuto kvalifikovanou skutkovou podstatu v případě drogové kriminality (především podle § 283 trestního zákoníku) širokou škálu různých jednání. To odpovídá primárně již zákonné dikcí „*ve spojení*“, která postihuje i volnější formy vztahu pachatele k uvedené skupině, než je členství v ní, na rozdíl od některých jiných trestných činů (např. § 191 trestního zákoníku), u kterých se vyžaduje přímo *členství* v organizované skupině působící ve více státech (srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 1229/2017). K naplnění dané kvalifikované skutkové podstaty může tedy podle trestní judikatury dojít i pouhou vzdálenější spoluprací s organizovanou skupinou, již není pachatel členem (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 1044/2021, bod 33). Pachatel nemusí být přímo zapojen do činnosti takové skupiny; postačí, pokud alespoň podporuje její činnost, těží z ní, různými způsoby na ni navazuje atp. (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 504/2015). Organizovanost skupiny se typicky projevuje rozdělením úkolů mezi více spolupachatelů, a proto pouhý fakt, že se jednání některého z nich jeví jako méně závažné, nemůže mít sám o sobě vliv na závěr, že jde o čin spáchaný ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 337/2023, bod 55). Lze shrnout, že pro *spojení* s organizovanou skupinou působící ve více státech postačí podle judikatury trestních soudů i relativně volný vztah pachatele k této skupině.

23. Obdobně důležitou, avšak v judikatuře Nejvyššího soudu (jakož i odborné literatuře) již méně explicitně řešenou otázkou je, jaké skutečnosti činí z „vnitrostátní“ organizované skupiny organizovanou skupinu *působící ve více státech*. Jde přitom o zásadní okolnost, která, jak bylo výše popsáno, podstatně zvyšuje závažnost trestného činu a tím i rozmezí trestní sazby. O organizovanou skupinu působící ve více státech jde podle judikatury trestních soudů tehdy, pokud působí nejméně ve dvou státech, a to případně i včetně České republiky (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 504/2015). S tím souvisí otázka, co lze vůbec označit za *působení* ve více státech. I tento pojem přitom trestní judikatura vykládá v konkrétních případech spíše extenzivně – dovodila mj., že uvedený znak může být naplněn i jen jednorázovým působením české organizované skupiny v zahraničí (srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 1411/2004). Dále není rozhodné, zda se do trestné činnosti zapojil cizí státní příslušník či zda organizovaná skupina má jakékoli stálé členy anebo zázemí v zahraničí, ale postačí pouze, je-li alespoň část trestné činnosti páchána v zahraničí (srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 337/2023, bod 58; sp. zn. 11 Tdo 371/2024, bod 85; sp. zn. 11 Tdo 1044/2021, bod 35). Organizovaná skupina *působí ve více státech*, i pokud je její činnost v jednom státě prováděna a z jiného státu pouze organizována či řízena, např. formou vymýšlení, zařizování, organizování, financování (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 817/2022, bod 94). Jako organizovanou skupinu působící ve více státech označuje trestní judikatura i skupinu, která operuje převážně na území jednoho státu, avšak některé činnosti, jako je např. obstarání a dovoz drogy, uskutečňuje prostřednictvím osoby, která má kontakty na dodavatele omamných a psychotropních látek působících na území jiného státu (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 940/2010). Naplnění dané kvalifikované skutkové podstaty nebrání ani fakt, že nebyly ztotožněny osoby, které v zahraničí drogu přebírají, ani že nebyla dovozena trestní odpovědnost těchto osob, či že nebylo zjištěno, zda osoby v zahraničí drogu odebíraly pro svou potřebu anebo ji dále distribuovaly (srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 478/2024, body 45 a 46; sp. zn. 8 Tdo 940/2010).

24. Lze shrnout, že v judikatuře Nejvyššího soudu převládá výklad, podle kterého spáchání trestného činu podle § 283 trestního zákoníku s téměř jakýmkoli přeshraničním prvkem naplňuje znak kvalifikované skutkové podstaty spáchání činu ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech. Současně postačí, je-li tímto způsobem čin spáchán i jen *ve spojení* s danou skupinou, což zahrnuje i relativně volné formy vztahu k dané skupině.

25. Ústavní soud nepovažuje tento výklad trestních soudů v obecnosti za protiústavní. Je však nutné upozornit a vnímat, že se jedná o výklad extenzivní, tedy v mnohých případech poměrně vzdálený tomu, co je účelem postihování závažné kriminality, kterou představují organizované skupiny působící ve více státech. Trestní soudy nesmí nikdy opomíjet, o jak závažnou okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby se v konkrétním případě jedná, a nesmějí pod ni podřazovat jednání pachatelů takřkajíc automaticky. Pokud již trestní soudy v minulosti dospěly k relativně extenzivním výkladům objektivní stránky dané kvalifikované skutkové podstaty, pak je tím spíše jejich povinností zvlášť pečlivě prokazovat subjektivní stránku trestného činu, tedy zavinění pachatele ve vztahu k této okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby. Jednoduše řečeno, dospěla-li trestní judikatura k širokému výkladu toho, co je organizovanou skupinou působící ve více státech, je nutné podrobně a bez důvodných pochybností prokázat právě to, že pachatel věděl, že organizovaná skupina, se kterou je ve spojení (či je jejím členem), působí ve více státech – jde o požadavek vyplývající z čl. 36 odst. 1 a čl. 39 Listiny, jak bude podrobně popsáno dále.

V.2.b Zavinění ve vztahu k organizované skupině působící ve více státech a ústavněprávní požadavky na jeho prokazování

26. Zavinění se musí vztahovat na všechny objektivně-deskriptivní znaky daného trestného činu či kvalifikované skutkové podstaty (srov. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1298/2021, bod 18). V případě organizovaných skupin ve více státech to především znamená, že pro naplnění této kvalifikované skutkové podstaty musí být pachatelovo jednání zahrnuto zaviněním nejen ve vztahu k tomu, že se jedná o organizovanou skupinu, ale rovněž k tomu, že tato skupina působí ve více státech.

27. Obecně postačí, je-li vnitřní vztah pachatele k okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby zahrnut zaviněním ve formě nedbalosti (§ 17 trestního zákoníku). V případě organizované skupiny, jakož i organizované skupiny působící ve více státech, se však podle ustálené judikatury trestních soudů i komentářové literatury uplatňuje výjimka. Vyžaduje se zde zavinění ve formě úmyslu (§ 15 trestního zákoníku), což odráží povahu dané skupiny, která vyvíjí organizovanou a cílevědomou trestnou činnost (např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 222/2024, bod 220; obdobně Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. s. 2117, 2118; shodně i bod 309 napadeného rozsudku vrchního soudu).

28. Fakt, že se v případě organizované skupiny působící ve více státech uplatňuje tato výjimka z pravidla zakotveného v § 17 trestního zákoníku, svědčí o tom, že k prokazování zavinění je třeba přistupovat zvlášť pečlivě, jak již bylo naznačeno výše. Právě v těchto situacích nabývá na důležitosti požadavek, aby zavinění nebylo prokazováno prostřednictvím různých presumpcí (nález sp. zn. III. ÚS 722/09). Trestní judikatura, komentářová literatura i odborná literatura dokonce hovoří o tom, že pachatel musí *vědět*, že organizovaná skupina působí nejméně ve dvou státech (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 940/2010, 11 Tdo 1020/2021, bod 41; Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023. s. 2117, 2118; Borčevský, P. *K pojmu organizované skupiny jako okolnosti*

podmiňující použití vyšší trestní sazby, respektive obecně přitěžující okolnosti. Trestněprávní revue 1/2022, s. 7 a násl.).

29. Má-li tedy pachatel být odsouzen za trestný čin spáchaný ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech, musí být bez důvodných pochybností prokázána nikoli pouze jeho nedbalost, ale úmysl (alespoň nepřímý), který v sobě musí – právě na rozdíl od nedbalosti – zahrnovat i kladnou volní složku, tedy chtění či srozumění (srov. nález sp. zn. III. ÚS 722/09). Samotná vědomost pachatele o možnosti, že nastane určitá okolnost, ještě nepředznamenává jeho vůli, která je nutným předpokladem úmyslu (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 939/2017, bod 34). Srozumění, jakožto znak nepřímého úmyslu, tedy nelze ztotožňovat s nevědomou nedbalostí – při nulové vůli nemůže být dán úmysl, ale nanejvýš nedbalost (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1298/2021, bod 19). Nezbytným předpokladem pro závěr o srozumění pachatele se zamýšleným následkem je prokázání toho, že pachatel si daný následek představoval jako možný a nepočítal s žádnou konkrétní okolností, která by mu mohla zabránit (srov. nálezy sp. zn. IV. ÚS 433/02, IV. ÚS 541/21, bod 27; obdobně usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1298/2021, bod 19). Sama lhotejnost pachatele vůči následku nepostačuje k naplnění volní složky nepřímého úmyslu (nález sp. zn. II. ÚS 301/98).

30. Důležitost odlišování mezi nedbalostí a nepřímým úmyslem se projevuje právě a zejména v těch případech, kdy nedbalost nepostačuje ke spáchání dané kvalifikované skutkové podstaty (či samotného trestného činu). Na straně jedné sice platí, že prokazování zavinění je jednou z nejsložitějších disciplín v trestním právu a na soudy nelze v tomto ohledu klást nerealistické nároky; chybí-li o této otázce doznání pachatele, lze závěr o ní učinit také z objektivních skutečností, např. z povahy činu a způsobu jeho provedení (srov. nález sp. zn. I. ÚS 3235/15). Na straně druhé se tak však musí stát po velmi detailním dokazování a všestranné analýze jednání obviněného (nález sp. zn. IV. ÚS 541/21, bod 27). Nepřímý úmysl nelze v žádném případě jen předpokládat, nýbrž je nutno jej na základě zjištěných okolností prokázat (nález sp. zn. IV. ÚS 433/02). V případě sporu o formě zavinění je třeba této otázky věnovat náležitou pozornost, zaměřit na ni dokazování a bez důvodných pochybností prokázat naplnění obou složek zavinění v zákonem požadované formě (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1298/2021, bod 20).

31. Z ústavněprávního hlediska platí, že není-li v odsuzujícím rozsudku bez důvodných pochybností prokázán a řádně odůvodněn byť jen některý znak trestného činu, tedy i zavinění, trestní soudy poruší čl. 39 Listiny (nálezy sp. zn. II. ÚS 254/08, bod 15; I. ÚS 520/16, bod 24; I. ÚS 1038/17, bod 18; I. ÚS 1531/23, bod 19; I. ÚS 323/23, bod 30; I. ÚS 605/24, bod 55).

32. To neznamena, že by se Ústavní soud stavěl do role další instance v soustavě trestních soudů – Ústavnímu soudu v zásadě nepřísluší zasahovat do hodnocení důkazů. Prokazování zavinění však má své ústavněprávní limity. Kromě těch, které již byly naznačeny výše, je zásah Ústavního soudu odůvodněn zejména v případech extrémního rozporu mezi zjištěným skutkovým stavem a z toho dovozenými právními závěry. Jde o situace, kdy Ústavní soud nezasahuje do dokazování trestních soudů, ba naopak z něj vychází, avšak shledává, že skutkový stav, ke kterému soudy dospěly, nepostačuje k dovození určitých právních závěrů – je s ním v extrémním nesouladu. Tento extrémní nesoulad zakládá dle judikatury Ústavního soudu obecně porušení čl. 36 odst. Listiny (srov. nálezy sp. zn. II. ÚS 312/15, bod 21; III. ÚS 2645/24, bod 16). V případě trestních rozsudků však rovněž zakládá porušení čl. 39 Listiny, spočívající v tom, že trestní soudy označí za znak trestného činu takové (prokázané) skutečnosti, které zjevně nepostačují k naplnění daného znaku trestného činu tak, jak je

vymezen trestním zákoníkem (srov. nálezy sp. zn. III. ÚS 1624/09, bod 17; IV. ÚS 362/19, bod 27; I. ÚS 323/23, bod 29).

V.2.c Aplikace obecných východisek na případ prvního stěžovatele

33. Ústavní soud považuje za vhodné nejprve zmínit, že soudy provedly rozsáhlé dokazování, na základě něhož dospěly ve většině aspektů řízení k ústavně souladným závěrům. Orgány činné v trestním řízení rozkryly rozsáhlou a celkově závažnou trestnou činnost. Ústavní soud nemíní práci trestních soudů v projednávané věci jako celek devalvovat. Sám stěžovatel ostatně většinu závěrů trestních soudů ani nezpochybňuje. Pouze tvrdí, že mu nebyl prokázán úmysl spáchat čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech. V tomto ohledu Ústavní soud shledal jeho námitky důvodnými.

34. Ústavní soud opakuje, že úmysl stěžovatele spáchat trestný čin jako člen organizované skupině působící v České republice není ani jím samotným rozporován. Jde čistě o prokázání přeshraničního rozměru této organizované skupiny a především vědomosti stěžovatele o této okolnosti. Proto, hovoří-li dále Ústavní soud o zavinění stěžovatele, má tím na mysli výhradně zavinění ve vztahu ke spáchání činu ve spojení s organizovanou skupinou *působící ve více státech*.

35. Přeshraniční rozměr dané organizované skupiny odůvodnily trestní soudy tím, že zjistily (zejména prostřednictvím odposlechů), že odsouzení B. a N. vyváželi drogu do Rakouska dalším neztotožněným osobám (bod 283 a násl. rozsudku městského soudu). Tyto závěry potvrdil následně i vrchní soud, byť připustil, že skutečně nebylo zjištěno, komu přesně byla droga v Rakousku distribuována, a jak s ní bylo dále nakládáno (bod 306 rozsudku vrchního soudu). Tyto důkazy jsou dle Ústavního soudu v posuzované věci ústavně akceptovatelné pro dovození existence organizované skupiny působící ve více státech. Ústavně akceptovatelné však není, jakým způsobem trestní soudy odůvodnily vědomost stěžovatele o této okolnosti, resp. jeho nepřímý úmysl.

36. Jak již bylo naznačeno výše, trestní soudy shledaly naplnění subjektivní stránky jednání stěžovatele ve vztahu ke kvalifikované skutkové podstatě výhradně v tom, že platby za marihuanu probíhaly v měně euro, a že stěžovatel tyto peněžní prostředky *inkasoval* (např. bod 232 rozsudku vrchního soudu či body 136 a 137 usnesení Nejvyššího soudu). Již samotný závěr o inkasování eur stěžovatelem je však přinejmenším zavádějící. Z odůvodnění napadených rozhodnutí totiž plyne pouze to, že stěžovatel (dále pro přehlednost také jako „stěžovatel K.“) předával přesně nezjištěnou finanční hotovost v eurech, uloženou v obálkách, a to mezi odsouzeným N. a druhým stěžovatelem (stěžovatelem O. B.), který byl organizátorem trestné činnosti (srov. výrokovou část rozsudku městského soudu v bodě I.1.). Městský soud výslovně uvedl, že platby v eurech byly hrazeny nikoli stěžovateli K., ale stěžovateli O. B. *prostřednictvím* stěžovatele K., který byl vyslán jako jeho kurýr, řidič či pravá ruka (bod 284 rozsudku městského soudu). Soudy neuvedly žádný důkaz o tom, že by sám stěžovatel K. jakákoli eura inkasoval, resp. že by mu v této měně byla vyplácena odměna. V bodě 35 rozsudku městského soudu, na který v souvislosti s prokázáním zavinění stěžovatele K. odkázal Nejvyšší soud, se dokonce dle odposlechů ani nehovoří o eurech, ale o korunách (bod 136 usnesení Nejvyššího soudu).

37. Městský soud dále shrnul, že *modus operandi* (způsob), kterým se stěžovatel K. zapojoval do trestné činnosti, byl takový, že mu stěžovatel O. B. vždy nakázal vyzvednout z pěstírny drogu a převést ji další osobě, nejčastěji odsouzenému N., který za to stěžovateli K.

předával obálky s eury, a ty následně stěžovatel K. předával stěžovateli O. B. Odsouzený B. a v některých případech i odsouzený N. potom marihuanu distribuovali, a to mj. do Rakouska (body 30, 53, 54, 262 a 263 rozsudku městského soudu). Z toho je evidentní, že stěžovatel K. byl jakýmsi vykonavatelem vůle stěžovatele O. B., přičemž ani ten sám drogu do zahraničí nevyvážel, a tedy k této činnosti nevyužíval služeb stěžovatele K. *Modus operandi*, v rámci kterého stěžovatel K. páchal trestnou činnost, tedy nijak neprokazuje, že by měl úmysl spáchat trestný čin jako člen organizované skupiny působící ve více státech. To však Ústavní soud uvádí spíše pro kontext způsobu páchaní trestné činnosti a nad rámec odůvodnění trestních soudů – ty se totiž ani nepokusily zavinění stěžovatele K. tímto způsobem (jeho postavením v celém schématu) odůvodnit.

38. Zavinění stěžovatele K. odůvodnily trestní soudy jen tím, že „platby za marihuanu probíhaly v měně euro“. Městský soud se omezil na konstatování, že platba v eurech, hrazená stěžovateli O. B. prostřednictvím stěžovatele K., je v prostředí České republiky důkazem toho, že finance pochází ze zahraničí, s nímž je též obchodováno (bod 284 rozsudku městského soudu). Tím se skutkové závěry trestních soudů ohledně zavinění stěžovatele vyčerpávají. Právní závěry, týkající se zavinění, pak rozvinul vrchní soud, podle něhož, pokud stěžovatel za předání vysokého množství marihuany opakovaně inkasoval od odsouzeného N. finanční prostředky v eurech, pak to u něj muselo vyvolat vědomí o možné a velmi reálné okolnosti, že teritoriem, pro které je tato droga určena a kde bude dále distribuována, je některý zahraniční stát, přičemž taková eventualita jistě nebyla v rozporu s jeho vůlí (bod 232 rozsudku vrchního soudu). Konečně Nejvyšší soud uvedl, že považuje za logickou úvahu vrchního soudu, že platba v eurech musela ve stěžovateli vyvolat povědomí, že droga bude směřovat do zahraničí (bod 137 usnesení Nejvyššího soudu). Soudy si přitom byly vědomy toho, že zavinění je třeba prokázat ve formě úmyslu, nikoli pouhé nedbalosti (bod 309 rozsudku vrchního soudu).

39. Ve světle výše uvedených východisek považuje Ústavní soud takové odůvodnění a prokázání úmyslu stěžovatele za nedostatečné, a tedy rozporné s čl. 36 odst. 1 a čl. 39 Listiny. Trestní soudy řádně neprokázaly jeden ze znaků trestného činu a závěr o zavinění je v extrémním nesouladu s prokázanými skutkovými zjištěními. V posuzované věci nelze z pouhého faktu, že stěžovatel předával obálky s eury mezi dvěma odsouzenými, dovodit jeho úmysl, tedy aktivní (volní) vztah či vědomí o vážné možnosti existence organizované skupiny působící ve více státech. Je třeba znovu připomenout, že srozumění pachatele (které je minimálním předpokladem nepřímého úmyslu), neznamená indiferenci pachatele vůči následku popsanému v kvalifikované skutkové podstatě, ale to, že tento následek vnímá pachatel jako vážně možný a pro ten případ je s ním srozuměn a schvaluje jej (nad rámec výše uvedeného výkladu srov. také usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1298/2021, bod 27).

40. Prokazování úmyslu (a nikoli pouhé nedbalosti) tím způsobem, že určitá eventualita „nebyla v rozporu s vůlí stěžovatele“, jak uvedl vrchní soud, je nedostatečné. Úmysl stěžovatele nebyl dle Ústavního soudu bez důvodných pochybností prokázán, ale naopak vystaven na sérii domněnek, které jen velmi obtížně obstojí samy o sobě; bezesporu však neobstojí ve svém souhrnu jako důkaz o úmyslu stěžovatele. Tyto domněnky trestních soudů lze popsat následujícím způsobem: 1) Z toho, že stěžovatel předával obálky s eury mezi dvěma odsouzenými, plyne, že inkasoval platby v eurech; 2) Z toho, že inkasoval platby v eurech, plyne, že musel vědět, že je droga vyvážena do zahraničí; 3) Z toho, že musel vědět, že je droga vyvážena do zahraničí, plyne, že měl úmysl páchat trestnou činnost ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech. První dvě domněnky považuje Ústavní soud samy o sobě za nepřipustné (protiústavně) zjednodušující. Třetí domněnku pak *a priori* za nepřipustnou označit nelze, když odráží ustálenou (extenzivní, nikoli však protiústavní) judikaturu trestních

soudů. Nesporně však nepostačuje kumulativní kombinace těchto tří domněnek k prokázání úmyslu ve vztahu k natolik závažné okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, jako je spáchání trestného činu ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech. I pokud Ústavní soud akceptuje výklad, podle kterého k zavinění postačí vědomost o tom, že jiný člen organizované skupiny vyváží (či jen jednorázově vyvezl) drogu do zahraničí, tato skutečnost nebyla v případě stěžovatele prokázána. Vědomost stěžovatele o transakcích v eurech v rámci skupiny k takovému závěru nepostačuje. Z odůvodnění napadených rozhodnutí je naopak zřejmá „vzdálenost“ stěžovatele od přeshraničního aspektu dané skupiny. Stěžovatel byl vyslán druhým stěžovatelem O. B., aby předával marihuanu odsouzenému N., který ji dále předával odsouzenému B., přičemž až ten ji ve většině případů distribuoval do Rakouska (někdy také společně s odsouzeným N.), a to neztotožněné osobě (např. body 222 až 224 rozsudku vrchního soudu).

41. Jak již bylo naznačeno výše, v posuzované věci Ústavní soud nijak nepřehodnocoval provedené důkazy. Nejde o situaci tzv. extrémního rozporu mezi provedenými důkazy a učiněnými skutkovými zjištěními (byť Ústavní soud poukázal na zavádějící závěr trestních soudů o *inkasování* eur stěžovatelem). Jde o protiústavní rozpor mezi skutkovými zjištěními, ke kterým trestní soudy dospěly (dispozice stěžovatele s obálkami s eury), a právními závěry, které soudy z těchto skutkových zjištění dovodily (úmysl stěžovatele). Ústavní soud nepochybně, že v některých případech různých trestných činů může být inkasování plateb v eurech (v určitém relevantním objemu) jedním z významných indikátorů přeshraničního elementu dané trestné činnosti. V případě zde posuzovaném je však, jak již bylo podrobně popsáno, situace významně odlišná. Relevanci lze konečně přiznat i námitce stěžovatele, že právě v případě nelegálních obchodů mohou být eura z nejrůznějších důvodů měnou používanou i v rámci vnitrostátního obchodování. Pouhá dispozice stěžovatele s hotovostí v eurech, resp. jeho vědomost o tom, že mezi dvěma dalšími pachateli probíhají transakce v eurech, které stěžovatel zprostředkovává, nezakládá úmysl jednat ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech. Trestní soudy při prokazování úmyslu stěžovatele rovněž nevzaly dostatečně v potaz, o jak závažnou kvalifikovanou skutkovou podstatu se jedná – v důsledku její aplikace se dolní sazba odnětí svobody stěžovatele zvýšila o 8 let, tedy pětinašobně.

VI.

Ústavní stížnost druhého stěžovatele a její posouzení

42. Ústavní stížnost druhého stěžovatele je zjevně neopodstatněná. V takovém případě Ústavní soud nerozhoduje meritorně. Ústavní soud k rozhodnutí nepotřebuje vyjádření účastníků ani vedlejších účastníků řízení, pokud po prostudování obsahu napadených rozhodnutí a ústavní stížnosti dospěje k závěru, že ta je zjevně neopodstatněná. Proto Ústavní soud v případě druhého stěžovatele nezasílal jeho ústavní stížnost účastníkům ani vedlejším účastníkům řízení se žádostí o vyjádření.

43. Je třeba připomenout, že Ústavní soud není další instancí v soustavě trestních soudů. Není tedy jeho úkolem znovu podrobně přezkoumávat všechny aspekty napadených rozhodnutí, ani podrobně reagovat na veškeré námitky stěžovatele, pokud se jimi již dostatečně zabývaly trestní soudy – i ty jsou totiž ve smyslu čl. 4 Ústavy povinny chránit základní práva a svobody jednotlivce. Ústavní soud přesto alespoň ve stručnosti shrne, z jakých důvodů nebylo na místě v případě druhého stěžovatele (oproti případu prvního stěžovatele) meritorně zkoumat ústavnost napadených rozhodnutí.

44. V případě druhého stěžovatele soudy především řádně prokázaly jeho úmysl spáchat trestný čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech. Přestože druhý stěžovatel sám do zahraničí marihuanu nevyvážel, resp. to nebylo trestními soudy prokázáno, jeho vědomost o této okolnosti byla bez pochybností prokázána mj. odposlechem ze dne 11. 7. 2015, jak soudy opakovaně uvedly (bod 36 rozsudku městského soudu, bod 232 rozsudku vrchního soudu, bod 114 usnesení Nejvyššího soudu). Stěžovatel byl navíc na základě odposlechů a dalších důkazů trestními soudy označen za organizátora či hlavu celé trestné činnosti (bod 283 či 241 rozsudku městského soudu, bod 306 rozsudku vrchního soudu, bod 116 usnesení Nejvyššího soudu). Vnímali ho tak koneckonců i další odsouzení; např. odsouzený N. o něm v odposlechu ze dne 30. 3. 2016 hovoří jako o „tom nejvyšším, ultra darebákovi“, jemuž se přezdívá „O. V.“ (bod 53 rozsudku městského soudu). V případě druhého stěžovatele tedy trestní soudy ústavně souladně prokázaly jeho vědomost o přeshraničním rozměru celé skupiny, a to nejen na základě jeho postavení v čele této skupiny, ale i prostřednictvím odposlechů, v nichž o této okolnosti hovoří.

45. Veškeré další relevantní námitky stěžovatele již trestní soudy opakovaně vypořádaly ústavně konformním způsobem. Jedinou výjimku z toho představují námitky stěžovatele ohledně nesprávného složení senátu vrchního soudu – Nejvyšší soud se jimi však nezabýval proto, že je stěžovatel ani neuplatnil, jak sám potvrzuje na straně 6 ústavní stížnosti. Proto jsou tyto námitky nyní materiálně nepřipustné a Ústavní soud se jimi nemůže zabývat (srov. např. nález sp. zn. I. ÚS 2693/23, bod 45). Stěžovateli nelze přisvědčit v tom, že Ústavní soud přihlédne k námitce protiústavnosti vždy bez ohledu na aktivitu stěžovatele v předchozí fázi řízení, jak tvrdí v bodě 19 ústavní stížnosti. Požadavek na vyčerpání zákonných procesních prostředků k ochraně práva podle § 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu se uplatní nejen při posuzování přípustnosti ústavní stížnosti jako celku, ale i při posuzování každé jednotlivé námitky (srov. nález sp. zn. I. ÚS 4022/17, bod 22).

46. Vzhledem k výše uvedenému je materiálně nepřipustný také návrh stěžovatele na zrušení ustanovení § 30 odst. 2 věty druhé trestního řádu. Řízení o návrhu podle § 74 zákona o Ústavním soudu je řízením akcesorickým; není-li ústavní stížnost přípustná, odpadá tím současně i základní podmínka pro projednání návrhu na zrušení zákona nebo jiného právního předpisu, případně jeho jednotlivých ustanovení [srov. usnesení sp. zn. III. ÚS 101/95 (U 22/4 SbNU 351) či sp. zn. IV. ÚS 749/25]. To platí analogicky i pro jednotlivé materiálně nepřipustné námitky stěžovatele. Návrh na zrušení daného ustanovení sleduje osud materiálně nepřipustné námitky, v rámci níž je tento návrh činěn. Jinak řečeno, navrhuje-li stěžovatel zrušení ustanovení, k jehož použití vznesl nepřipustné námitky, pak je nepřipustný také samotný návrh na zrušení daného ustanovení. Bylo by nelogické, kdyby se Ústavní soud mohl zabývat ústavností napadeného ustanovení v obecné rovině, přestože by se současně nemohl zabývat konkrétními námitkami stěžovatele v rámci řízení o ústavní stížnosti.

47. Zbývá dodat, že ústavní stížnost jako celek je zjevně neopodstatněná, a nikoli částečně nepřipustná; Ústavní soud až na výjimky nepromítá závěr o materiální nepřipustnosti jednotlivé námitky do výroku rozhodnutí. V tomto smyslu tedy výrok týkající se návrhu na zrušení citovaného ustanovení sleduje osud výroku o zjevné neopodstatněnosti ústavní stížnosti jako takové.

48. Žádné ústavněprávní pochybnosti nevyvolává argumentace stěžovatele, týkající se 1) výše uloženého trestu, 2) zkoumání jeho zavinění trestními soudy a 3) opomenutých důkazů. Jedná se o námitky, jejichž neopodstatněnost z hlediska ústavnosti je v pravém slova smyslu

zjevná. Je proto možné v tomto směru plně odkázat na odůvodnění napadených rozhodnutí. Výši uloženého trestu se podrobně zabýval Nejvyšší soud v bodech 125–131 a vrchní soud v bodě 326 odůvodnění, kde dokonce výslovně odůvodnil, proč mimořádně nesnížil trest odnětí svobody podle § 58 trestního zákoníku. Obdobně není pravdou, že by se trestní soudy nezabývaly zaviněním stěžovatele (srov. body 232, 261 a 324 rozsudku vrchního soudu a bod 35 rozsudku městského soudu). Námitky stěžovatele ve vztahu k jeho zavinění přesvědčivě vypořádal Nejvyšší soud v bodě 116 napadeného usnesení. Ústavní soud rovněž neshledal, že by v trestním řízení existovaly protiústavně opomenuté důkazy – neprovedení všech navržených důkazů bylo řádně a logicky odůvodněno (bod 123 usnesení Nejvyššího soudu, body 146–151 rozsudku vrchního soudu, bod 260 rozsudku městského soudu).

49. Protiústavnost napadených rozhodnutí nezpůsobuje ani absence rozhodnutí o povolení použití agenta v trestním spise. Vrchní soud v bodech 156 a 157 popsal, že již v minulosti byl nejen trestními soudy, ale i Ústavním soudem akceptován postup, kdy existence povolení soudce vrchního soudu k použití agenta ve smyslu § 158e trestního řádu je ve spisovém materiálu doložena nikoli samotným rozhodnutím, ale toliko písemným potvrzením daného soudce, že toto rozhodnutí vydal. Z hlediska pravidel spravedlivého procesu je důležité, že stěžovatel se mohl seznámit s informacemi, na základě kterých lze ověřit řádnost postupu při povolení použití agenta.

50. Stěžovatel dále namítá celou řadu vad, týkajících se použití odposlechů. Také těmi se však trestní soudy zabývaly, a to velmi podrobně, již z toho důvodu, že některým námitkám stěžovatele daly do jisté míry za pravdu. Argumentaci trestních soudů lze shrnout tak, že sice dílčí vady shledaly, avšak ty nevedou k nezákonnosti nebo protiústavnosti použití důkazů či napadených rozhodnutí jako takových. S tímto hodnocením se Ústavní soud ztotožňuje. Týká se to např. odůvodnění celkové doby odposlechu (bod 180 rozsudku vrchního soudu). Obdobně, co se týče neexistence konkrétního zdůvodnění neodkladnosti nebo neopakovatelnosti úkonu, Nejvyšší soud poukázal na to, že byť jde o vadu řízení, ta nevede k závěru o nezákonnosti příslušných meritorních rozhodnutí, jestliže dle všech okolností byly věcné důvody pro neodkladnost nebo neopakovatelnost splněny (podrobněji k tomu bod 108 usnesení Nejvyššího soudu a v něm citovaná judikatura velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu). Stěžovatel netvrdí nic, co by se vymykalo kritériím stanoveným v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 47/13 – neodkladnost nebo neopakovatelnost totiž musí i dle judikatury Ústavního soudu být alespoň zřejmá ze spisového materiálu či okolností případu, což ve zde posuzované věci bylo splněno, jak trestní soudy detailně rozebraly. Obdobně, co se týče subsidiarity použití odposlechů, již vrchní soud uvedl, že ta sice byla v příkazu odůvodněna jen stroze, ale zásadní je, že objektivně a vzhledem ke konkrétním doposud zjištěným okolnostem byl tento zákonem stanovený předpoklad nepochybně naplněn (body 173 a 179 vrchního soudu). Vrchní soud také odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 139/2017, z něhož plyne, že absence explicitního podrobného odůvodnění, co se týče subsidiarity použití odposlechu, nemusí vést k nepoužitelnosti důkazu. Tento závěr je v souladu i se starší judikaturou Ústavního soudu, která vymezila elementární nároky na náležitosti příkazů k odposlechu (nález sp. zn. II. ÚS 615/06). Ústavní soud tedy ve shodě s trestními soudy konstatuje a shrnuje, že žádná z vad, týkajících se použití odposlechů, které byly stěžovatelem tvrzeny, nevede k protiústavnosti napadených rozhodnutí.

51. Dle Ústavního soudu nebylo porušeno ani právo stěžovatele vyjádřit se ke všem prováděným důkazům (čl. 38 odst. 2 Listiny). V bodě 188 a 189 napadeného rozsudku vrchní soud shrnul, že městský soud přebral při hlavním líčení všechny odposlechy, u kterých byly současně splněny podmínky toho, že 1) o jejich přehrání stěžovatel žádal, a že 2) byly

pro rozhodnutí ve věci samé relevantní. Městský soud pouze nevyhověl obecnému návrhu stěžovatele na přehrání všech existujících odposlechnů, jelikož stěžovateli byly odposlechy k dispozici od počátku hlavního líčení, přičemž byl v rámci hlavního líčení dne 15. 10. 2019 vyzván, aby v případě, že bude chtít dokazovat dalšími odposlechy, je konkrétně označil, což neučinil (bod 260 rozsudku městského soudu).

VII. Závěr

52. Ústavní soud proto ze všech výše uvedených důvodů vyhověl ústavní stížnosti prvního stěžovatele v rozsahu, ve kterém směřuje proti výroku I usnesení Nejvyššího soudu a výroku I rozsudku vrchního soudu, a tyto výroky ve vztahu k prvnímu stěžovateli zrušil [§ 82 odst. 2 písm. a), § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu]. Ústavní soud shledal porušení čl. 36 odst. 1 a čl. 39 Listiny v tom, že trestní soudy nedostatečně prokázaly úmysl stěžovatele spáchat trestný čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech. Jinak řečeno, skutková zjištění, která trestní soudy učinily, jsou v extrémním nesouladu s právním závěrem o úmyslu stěžovatele.

53. Ve zbytku Ústavní soud odmítl ústavní stížnost prvního stěžovatele dílem jako návrh podaný někým zjevně neoprávněným [§ 43 odst. 1 písm. c) zákona o Ústavním soudu] a dílem jako návrh, k jehož projednání není Ústavní soud příslušný [§ 43 odst. 1 písm. d) zákona o Ústavním soudu].

54. V případě druhého stěžovatele Ústavní soud odmítl ústavní stížnost podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu jako návrh zjevně neopodstatněný. Akcesorický návrh na zrušení § 30 odst. 2 věty druhé trestního řádu sdílí osud ústavní stížnosti. Ústavní soud ho proto odmítl mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků řízení podle § 43 odst. 2 písm. b) ve spojení s § 43 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu.

Poučení: Proti nálezu Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 11. září 2025

Tomáš Langášek
předseda senátu